

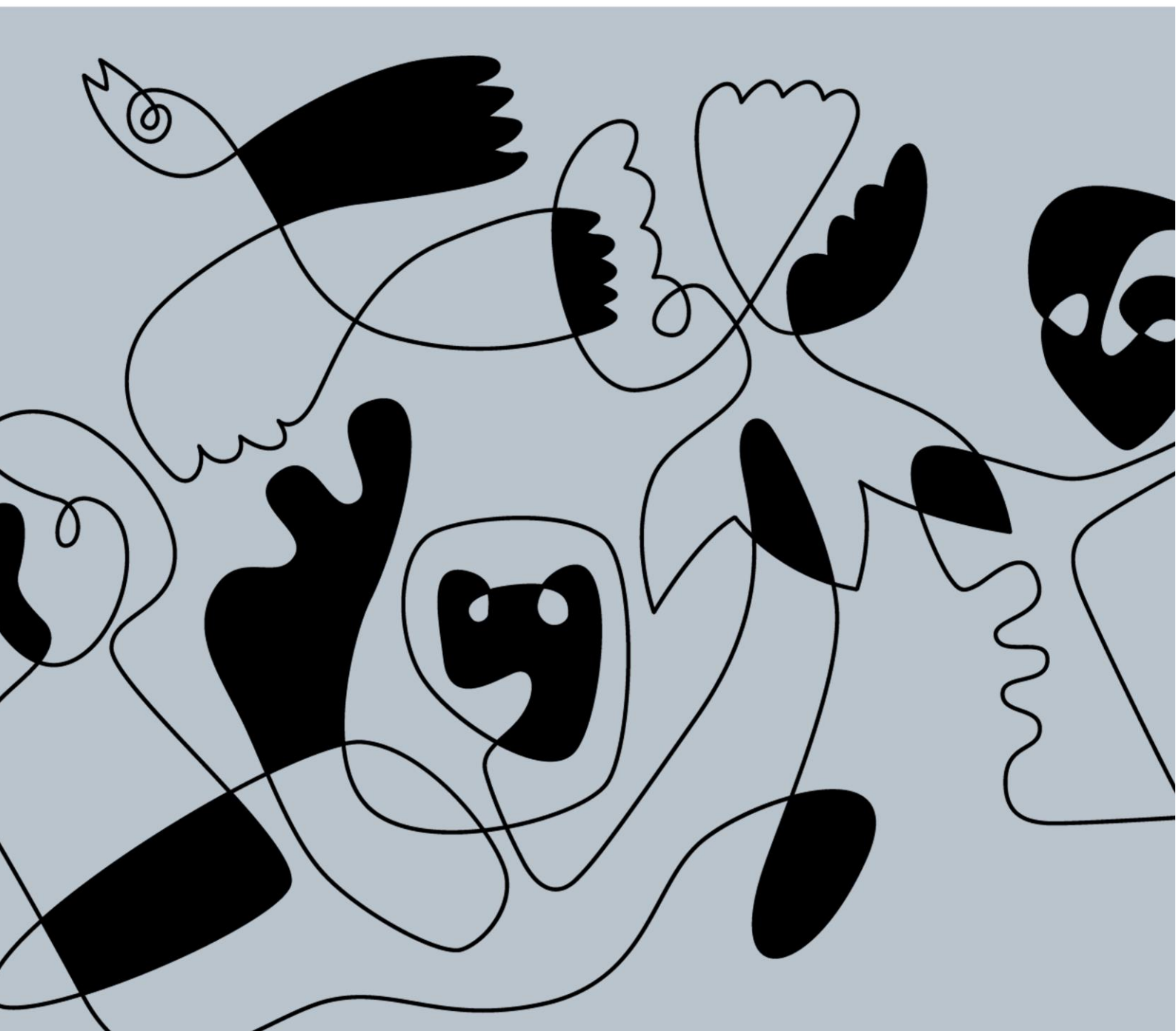

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

Tilsynsrapport - vedtak

Tema: Skolen arbeid med elevenes utbytte av opplæringen
Bodø kommune - Hunstad ungdomsskole
30. - 31. mars 2022

Sammendrag

Vi har ført tilsyn med Bodø kommune, Hunstad ungdomsskole. Tilsynet ble åpnet gjennom brev av 17.03.2022. Bakgrunnen for tilsynet var opplysninger vi var gjort kjent med, om at opplæring i faget fremmedspråk (spansk) på 9. trinn ble gjennomført digitalt, og dermed ikke var i tråd med regelverket.

På bakgrunn av dette besluttet vi å åpne tilsyn. Tema for tilsynet var *Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen*, med følgende tre undertemaer:

1. Oppfølging i og formidling av kompetansemål
2. Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte
3. Halvårsvurdering

Formålet var å kontrollere om skolen fulgte opplæringsloven med forskrifter på disse delområdene, i den hensikt å sikre riktig regelforståelse og regeletterlevelse. I rapporten her konkluderer vi med at skolen ikke overholder lovkravene fastsatt i opplæringsloven.

Skolen hadde avsluttet den digitale opplæringa på tidspunktet for tilsynet. Vi valgte likevel å gjennomføre tilsynet for å undersøke om elevene har fått den opplæringa og den vurderinga de har krav på.

Avdekkede brudd på regelverket

Oppfyllelse av elevenes rettigheter skjer på skolen. Det er skoleledelsen og de ansatte som i det daglige må arbeide for at elevene får den opplæringen de har krav på. Kommunen som skoleeier er likevel øverste ansvarlige for at pliktene i opplæringsloven blir oppfylt, og er derfor adressat for eventuelle pålegg om retting i samsvar med opplæringsloven § 14-11 tredje ledd. Vi har ikke intervjuet representanter for eiernivået i forbindelse med tilsynet, da tilsynet ikke dreide seg om overordnede strukturer og internkontroll.

Under tilsynet avdekket vi at rektor ikke har sikret at opplæringen og vurderingspraksisen har vært i tråd med regelverket, for den undersøkte elevgruppa. Vi har ikke undersøkt praksisen ved skolen som helhet, og **presiserer at bruddene er knyttet til en enkelt spanskgruppe på 9. trinn.**

Kommunen har hatt frist til 16. mai 2022 med å uttale seg om foreløpig tilsynsrapport. Etter avtale med kommunen utvidet vi fristen til 20. mai. Verken skolen eller skoleeier hadde innspill til foreløpig rapport. Vi fatter nå vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til **1. september 2022.**

Rapporten er utarbeidet av Sissel Movik og Nina Skille.

Innhold

Sammendrag.....	1
1. Innledning.....	4
1.1 Kort om skolen og bakgrunn for tilsynet.....	4
1.2 Gjennomføring av tilsynet.....	4
1.3 Elevenes stemme.....	5
2. Opplæring i og formidling av kompetansemål.....	6
2.1 Rettslige krav.....	6
2.2 Våre observasjoner og vurderinger.....	6
2.3 Våre konklusjoner.....	8
3. Undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte.....	8
3.1 Rettslige krav.....	8
3.2 Våre observasjoner og vurderinger.....	9
3.3 Våre konklusjoner.....	12
4. Pålegg om retting.....	13
4.1 Frist for retting.....	13
5. Dere har rett til å klage.....	14
6. Liste over dokumentasjon.....	15

1. Innledning

Statsforvalteren fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30. I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på [www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/](http://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/)

4

1.1 Kort om skolen og bakgrunn for tilsynet

Hunstad ungdomsskole har ifølge Grunnskolenes Informasjonssystem 375 elever skoleåret 2021/2022. Skolen tilbyr følgende fremmedspråk: tysk, fransk, spansk og fordypning i engelsk. På 9. trinn har 49 elever spansk. Disse er fordelt på to grupper.

Statsforvalteren ble rundt årsskiftet kjent med at opplæringa for *en* av gruppene i fremmedspråk (spansk), på 9. trinn, ble gjennomført digitalt. Gjennom en klage vi var kopimottaker på, kom det frem påstander om at elevene ikke hadde fått opplæring i samsvar med læreplanverket, og at elevene ikke hadde fått vurdering i tråd med regelverket. Dette er bakgrunnen for at vi åpnet tilsyn.

Digital opplæring er ikke i tråd med regelverket. Det er kun opplæring i samisk som kan gis digitalt. Det ble i utbruddet av covid-19 gitt dispensasjon for digital opplæring. Det var en midlertidig forskrift, som ikke lenger er gjeldende. På tidspunktet for tilsynsbesøket vårt var den digitale opplæringa i spansk avviklet. Skolen har gjort endringer på timeplanen etter vinterferien, med oppstart i uke 10, slik at elevene i de to spanskgruppene har opplæring av samme stedlige lærer. Med bakgrunn i at de to gruppene hadde spansktime sine samtidig, kunne ikke skolens ene spanskklærer ha begge spanskklassene. Endringen skolen har gjort, innebærer at begge de to gruppene har fått flyttet *en* time hver, fra formiddagen og til et senere tidspunkt (syvende time). Dette innebærer at begge gruppene har fått en fritime på formiddagen en dag i uken, der spansktime opprinnelig var. Dette er en overgangsordning over syv uker, frem til 1. mai, når ny lærer er på plass.

Med bakgrunn i at Bodø kommune, ved Hunstad skole, har endret praksis og avsluttet den digitale opplæringa, drøfter vi ikke dette forholdet videre. Vi undersøker imidlertid om opplæringa og vurderingspraksisen har vært i tråd med regelverket for den aktuelle klassen, uavhengig av undervisningsform, gjennom hele inneværende skoleår.

1.2 Gjennomføring av tilsynet

Vi sendte varsel om tilsyn den 17.03.2022. Her ble kommunen/skolen bedt om å sende inn dokumentasjon, slik at vi kunne gjennomføre tilsynet. Vi mottok dokumentasjonen innen fristen.

Tema for tilsynet har vært *Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringa*, med følgende undertema:

- *Opplæring i og formidling av kompetansemål*, jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 1-1 og 3-3 andre ledd.

- *Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte*, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-1 fjerde ledd og 3-2 første ledd, jf. § 3-10 første og andre ledd.
- *Halvårsvurdering*, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12 andre ledd.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om Bodø kommune, ved Hunstad ungdomsskole, følger opplæringsloven med forskrifter, på disse områdene. I denne rapporten presenterer vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Vurderingene baserer seg på opplysninger som kommer frem i innsendt dokumentasjon, informasjon fra våre egne systemer og offentlige registre, samt intervjuer og samtaler gjort under tilsynet.

Tilsynet ble gjennomført 30. – 31. mars 2022. Disse dagene intervjuet vi aktuelle ansatte og ledelse, og vi hadde samtaler med elever. Tilsynet er utelukkende knyttet til opplæringa som har vært gitt elever i spanskgruppa på 9. trinn som tidligere har hatt digital opplæring. Med bakgrunn i dette, kan ikke konklusjonene våre utledes til å gjelde den andre spanskgruppa på 9. trinn, ei heller for hele skolens praksis. Vi har ikke sett på hvordan skolen oppfyller andre krav i regelverket. På bakgrunn av funnene våre, vil vi imidlertid vurdere et oppfølgingstilsyn på et senere tidspunkt.

Vi sendte foreløpig tilsynsrapport til dere 03.05.2022. I den presenterte vi våre foreløpige vurderinger og konklusjoner. Dere hadde frist til 20. mai med å komme med innspill til rapporten. Dere hadde ikke kommentarer til innholdet i den foreløpige rapporten.

Under tilsynet fant vi brudd på regelverket, som vi pålegger *kommunen* å rette. Grunnen til at vi gir påleggene til kommunen, og ikke til skolen, er at det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10.

1.3 Elevenes stemme

Barn har rett til å si sin mening og skal bli hørt i alle saker som angår dem, jf. barnekonvensjonen art. 12. Da vi sendte ut varsel om tilsyn, la vi ved et vedlegg til foresatte og elever. Her informerte vi om at vi ønsket å snakke med noen av elevene. Før tilsynsbesøket ba vi skolen gi elevene i den aktuelle spanskklassen tilbud om å snakke med oss. Vi ønsket å snakke med elevene gruppevis, med fire elever i hver gruppe. I utgangspunktet ønsket vi fire grupper, totalt 16 elever, men det var kun 12 som ønsket å møte oss.

Samtalene varte ca. 30 minutter. Elevene var opptatt av kvaliteten på spanskopplæringa som har vært, og dagens organisering av denne. De fortalte at de har hatt flere ulike lærere, noen stedlige og to digitale, i løpet av 9. trinn. Jevnt over rapporterer elevene om at de ikke har fått tett oppfølging, og at det har vært få vurderingssituasjoner. Ikke alle elevene er like misfornøyde med opplæringa, men også de minst kritiske rapporterer om at situasjonen nok kunne vært bedre.

Mange av elevene gir uttrykk for at den syvende timen er uheldig, siden de da er slitne, og at det er kort tid mellom avslutning av skoledagen og overgangen til aktiviteter på ettermiddagen. At syvende time medførte en fritime midt på dagen var ikke noe elevene ønsket – de ville heller ha spanskopplæringa tidligere. Noen stilte også spørsmål med lovligheten av å måtte ha en syvende time.

2. Opplæring i og formidling av kompetansemål

2.1 Rettslige krav

Rektor skal sikre at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene

Lærerne skal gjennomføre opplæringen etter gjeldende læreplan, jf. opplæringsloven § 2-3, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-1. Rektor må organisere skolen slik at dette blir ivaretatt, jf. opplæringsloven § 2-3. Elevene har rett til opplæring i samsvar med kompetansemålene som fremgår av læreplanen. Rektor har ansvaret for at opplæringen dekker alle kompetansemålene. Det betyr at rektor må ha et system for å fange opp kompetansemål som ikke er gjennomgått, på et tidspunkt som gjør det mulig å ta dem igjen.

Rektor skal sikre at lærerne oppfyller elevenes rett til å kjenne til målene for opplæring, at elevene forstår hva de skal lære og hva som blir forventet av dem

Elevene skal kjenne til hva som er målene for opplæringen, og de må forstå hva de skal lære og hva som blir forventet av dem, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-3 andre ledd og 3-10. Det betyr at elevene må kjenne til kompetansemålene i læreplanen og vite at det er grunnlaget for vurderingen av elevens kompetanse. Rektor må organisere skolen for å sikre at lærerne formidler dette til elevene og følge opp at det skjer.

2.2. Våre observasjoner og vurderinger

Grappa som tidligere har hatt digital undervisning, har hatt flere lærere dette skoleåret. Først en stedlig lærer i høst, så en digital lærer fra Trondheim, før ny digital lærer fra Bergen overtok frem til vinterferien. Mens opplæringa var digital var det en fagarbeider i klassen, som bisto med det praktiske. Det har også, en kort periode mens opplæringa var digital, vært en student inne i klassen, som hadde noe spanskunnskaper. Den digitale opplæringa er opphørt, og det er gjort endringer i timeplanen, slik at elevene får opplæring av stedlig lærer. Dette vil være situasjonen frem til 1. mai, og innebærer at både den aktuelle spanskgruppa, samt den andre spanskgruppa, får en 7. time en dag i uka. Noen av elevene stiller spørsmål ved lovligheten av dette.

Statsforvalteren vurderer at omlegging av timeplanen var nødvendig for at skolen skulle få gjennomført undervisningen innenfor lovens krav. En slik syvende time var ikke en ekstra undervisningstime, siden den opprinnelige timen tidligere på dagen gikk ut. Selv om løsningen ikke er optimal for elevene, er løsningen i tråd med regelverket, jf. forskrift til opplæringsloven §1-6.

Rektor skal sikre at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene.

Skolen har et fagnettverk for fremmedspråk, hvor lærere som underviser i ulike fremmedspråk deltar. Fagnettverket har utarbeidet årsplaner, som ledd i å sikre at kompetansemålene for alle fremmedspråkene blir dekket. Felles planer vil kunne sikre at kompetansemålene blir dekket ved lærerskifter.

Gjennom tilsynet fikk vi informasjon om at dagens faglærer, som har begge spanskgruppene på 9. trinn, ikke deltar i dette fagnettverket. Dette skyldes at det faller sammen i tid med

andre fagnettverk hvor lærer deltar. Heller ikke lærer som var ansvarlig for den digitale opplæringa deltok i nettverket for fremmedspråk.

Gjennom intervjuene kommer det frem at det i liten grad har vært informasjonsoverføring mellom de ulike spansklærerne. Det er ikke sendt inn dokumentasjon på at det har vært informasjonsoverføring fra lærer til lærer ved bytte, hvor elevens ståsted i forhold til kompetansemålene har vært formidlet.

Vi har mottatt ett dokument (arbeidsrapport) hvor det fremgår hva digital lærer har gjennomgått i perioden hun har vært ansatt. Hun opplyser å ha hatt samtale med rektor om innholdet i dokumentet og hva hun anbefaler videre for elevene. Dette skal, ifølge rektor, være formidlet til dagens lærer. Lærer som har hatt elevgruppa i perioden fra uke 10 – 30. april, er forevist dokumentet fra forrige lærer under vårt besøk den 31. mars, men var ikke kjent med det.

Begge lærerne vi har snakket med har arbeidet ut fra årsplanen, men oppgir at de primært arbeider med repetisjon. Når det gjelder årsplanen sies det at denne delvis er fulgt, men samtidig fortelles det at flere av aktivitetene som er oppført på planen *ikke* er gjennomført, eksempelvis videoinnlevering, gruppesamtaler og rollespill. Vi får inntrykk av at det, i alle fall under perioden med digital opplæring, har vært mer direkte spørsmål til elevene, enn dialog og muntlig bruk av språket elevene imellom.

Å bli satt inn som lærer for kortere perioder kan være utfordrende. Vi vil bemerke at de lærerne vi har snakket med ser ut til å ha stor faglig oversikt og et stort engasjement for elevene og faget, og vi trekker på ingen måte deres faglige kvalifikasjoner i tvil. Lærerne får også skryt av elevene, selv om de ikke er fornøyd med situasjonen som har vært over tid.

Vi finner at rektor delvis har sikret at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene, ved å legge til rette for arbeid i fagnettverk hvor felles planer for fremmedspråkene utarbeides. Med bakgrunn i at aktiviteter i årsplanen ikke er gjort, og det heller ikke er dokumentert at det har vært formidlet informasjon fra lærer til lærer, konkluderer vi imidlertid med at rektor ikke har sikret arbeidet i tilstrekkelig grad.

Rektor skal sikre at lærerne oppfyller elevenes rett til å kjenne til målene for opplæringa, at elevene forstår hva de skal lære og hva som blir forventet av dem.

Rektor opplyser at målene står på arbeidsplanen, men skolen har ikke sendt inn dokumentasjon som støtter dette. Elevene selv gir uttrykk for at de ikke har oversikt over kompetansemålene, og at de ikke vet hva som forventes av dem. Flere gir uttrykk for at de har slik oversikt i andre fag, og at det der er tydelig hva som er forventet av dem.

Gjennom dokumentasjon og intervju blir vi fortalt at de to spanskgruppene på trinnet har tilhørt hver sine Teams-grupper i spansk. Innholdet skal ha vært noe ulikt. Den ene gruppen har fått brutt ned kompetansemålene slik at de vet hva som skal læres, og har målene på arbeidsplanene. Den aktuelle gruppa som har hatt mange lærere, har fått lekser i sin Teams-gruppe, men virker ikke å være kjent med kompetansemålene. Det fortelles at begge spanskgruppene nå er i samme Teams-gruppe, og det er sannsynlig at målene for opplæringa nå er kjent også for elevene i gruppa vi undersøker. Med bakgrunn i at vi ikke

har fått dokumentasjon på dette, kan vi imidlertid ikke konkludere med at rektor har sikret elevenes rett til å kjenne til målene for opplæringa, at elevene forstår hva de skal lære og vet hva som blir forventet av dem.

2.3 Våre konklusjoner

Vi finner det ikke dokumentert at rektor har sikret at opplæringa i spansk for den aktuelle gruppa samlet sett dekker alle kompetansemålene. Rektor har lagt til rette for samarbeid i fagteam, hvor det blir utarbeidet felles årsplan for fremmedspråk. Planen vil kunne sikre at alle områder og kompetansemål blir dekket, selv om det blir satt inn nye lærere. Elevene forteller at deler av innholdet i planen ikke er gjort, særlig det som handler om muntlig aktivitet. Gjennom tilsynet har vi fått informasjon om at det i liten grad har vært overført informasjon fra lærer til lærer, og skolen har heller ikke dokumentert at informasjon er overført.

Vi finner det ikke sannsynliggjort at rektor har sikret at lærerne oppfyller elevenes rett til å kjenne til målene for opplæringa, eller at de forstår hva de mestrer og hva som blir forventet av dem.

3. Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte

3.1 Rettslige krav

Elevene skal få tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse

Vurderingen underveis i opplæringen skal gi tilbakemelding og veiledning til eleven, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10 første og andre ledd. Underveisvurdering skal bidra til at eleven øker sin kompetanse i fag og ferdigheter. Underveisvurderingen skal være en integrert del av opplæringen. Den kan både være skriftlig og muntlig, skal inneholde begrunnet informasjon om kompetansen til eleven og skal gis med sikte på faglig utvikling. Rektor må følge opp at elevene får slik tilbakemelding.

Elevene skal involveres i vurderingen av eget læringsarbeid

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-10 andre ledd bokstav a. Lærerne må sørge for at elevene blir involvert i dette. Elevens egenvurdering er en del av underveisvurderingen. Rektor må følge opp at lærerne involverer elevene i vurderingen av eget arbeid.

Elevene skal fra og med 8. årstrinn få halvårsvurdering midt i opplæringsperioden i alle fag og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke er avsluttende

Elevene skal få halvårsvurdering uten karakter gjennom hele grunnopplæringen. Fra og med 8. årstrinn skal halvårsvurdering **både med og uten** karakter gjennomføres midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret dersom faget ikke blir avsluttet, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12 andre ledd. Halvårsvurderingen med og uten karakter skal reflektere den samme kompetansen. Rektor må følge opp at lærerne gjennomfører halvårsvurderinger på riktig tidspunkt.

I halvårsvurderingen skal elevene få informasjon om sin kompetanse i fagene og veiledning om hvordan de kan øke kompetansen sin

Halvårsvurderingen er en del av undervisvurderingen og skal uttrykke elevens kompetanse knyttet til kompetansemålene i læreplanen, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12 første ledd. Halvårsvurderingen skal også gi veiledning i hvordan eleven kan øke kompetansen sin. Vurderingen kan være både skriftlig og muntlig. Rektor må følge opp at lærerne gjennomfører halvårsvurderinger med et innhold som er i samsvar med forskriften.

3.2. Våre observasjoner og vurderinger

Det er ikke lagt ved virksomhetsplaner, rutinebeskrivelse for vurdering, andre planer, eventuelle vurderingsskjemaer for vurdering av konkrete fag. Skolen har sendt inn årshjul for skolens virksomhet, årsplan for spansk på 9. trinn, og kontaktmøteskjemaer for 21 elever. Ett av de innsendte dokumentene har overskriften *Rutine for undervisvurdering (...)*, hvor forskriftens § 3-10 fremgår. Vi har også mottatt et dokument der lærer har gitt vurdering på innleverte oppgaver og prøve, samt halvårsvurdering med karakter. Vi har ikke bedt om dokumentasjon på vurderingspraksis i andre klasser enn for den spanskgruppa som tidligere har hatt digital opplæring.

Rektor forteller at skolen ikke har utarbeidet lokale rutiner for vurdering, men bruker det som står om vurdering i læreplanene. Videre forteller hun at vurdering jevnlig er tema på fellesmøter. Dette bekreftes av ansatte, som forteller at informasjon om den nye vurderingsforskriften jevnlig er oppe på fellesmøter. I tillegg har skolen en skjerm på personalrommet, hvor det kommer opp hva som er skolens hovedfokus den enkelte måned. Her kommer det også jevnlig påminnelser om vurdering, som de tilstedeværende lærere vil få med seg.

Rektor skal følge opp at lærerne gir elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Undervisvurdering kan være skriftlig eller muntlig, og skal være en integrert del av opplæringen. Rektor opplyser at hun ikke detaljkontroller lærernes undervisvurderinger. Det har vært stor utskifting av lærere i den aktuelle spanskklassen. Lærer som har hatt digital undervisning i perioden fra november 2021 frem til uke 10/2022, opplyser å ha fått lite konkret informasjon om elevenes ståsted før hun begynte i jobben, utover en kort generell oppsummering av hva som hadde vært gjennomgått tidligere. Det er ikke sendt inn dokumentasjon som kan bekrefte at informasjon om elevene er overført mellom de ulike lærerne som har hatt gruppa gjennom skoleåret. Lærer som har hatt den digitale opplæringa, opplyser imidlertid å ha utarbeidet et dokument som viser hva klassen har gjennomgått i hennes periode, og forteller at hun har hatt samtale med rektor om innholdet i dokumentet - og hva hun anbefaler videre for elevene.

Noen elever gir uttrykk for at de har fått lite tilbakemelding på hva de mestrer og hva de må gjøre for å øke sin kompetanse. Andre sier de har fått noen tilbakemeldinger i faget. Elevene skal ha fått skriftlige tilbakemeldinger på oppgaver og prøver, men ikke alle har skjønnet hvor de skulle finne tilbakemeldingene. Vi ser av en oversikt vi har fått (utskrift av Excel) at det er gitt vurdering på prøver. Med bakgrunn i formen på dokumentasjonen, er det vanskelig å tyde hvilke tilbakemeldinger som er knyttet til hvilke prøver. Vi ser imidlertid at noe av

tilbakemeldingene er gitt på prøver som er gjennomført *etter* at terminkarakter er gitt (15.02.22).

Vi har ikke fått dokumentasjon på vurdering som eventuelt har vært gitt på prøver gjennom høsten (før den digitale opplæringa startet), eller redegjørelse for hvordan vurdering har vært gitt i løpende i timene i den perioden.

Under den digitale opplæringa var første del av timen gjennomgang av teori, i andre del av timen jobbet gruppa oftest med oppgaver. Læreren som hadde den digitale opplæringa opplyste at det kunne være en utfordring å få til å høre alle elevene muntlig – og gi tilbakemeldinger til dem personlig – i timene, når opplæringsformen var som den var. Dette fordi det tar tid å bli kjent med elevene og bygge en god og trygg relasjon med dem, slik at de blir trygge og tør å ta ordet i timene. Det ble også gitt uttrykk for at det var vanskelig å tilpasse undervisningen til elever en ikke kjenner og som er på ulikt faglig nivå, når opplæringa skal gjennomføres digitalt, og det ikke var spansktalende voksne fysisk i klassen som kunne veilede elevene på spansk. Selv om lærer forsøkte å se og nå alle elevene, ble tilbakemeldinger oftest gitt som felles veiledning til alle.

Dette samsvarer med det flere av elevene sier om perioden for den digitale opplæringa: at det var lite personlige tilbakemeldinger på hva elevene mestrer og manglende veiledning om hva de måtte gjøre for å øke kompetansen sin. Mange av elevene sier at de svarte på konkrete spørsmål de fikk, men at det også var noen som aldri ble spurt.

Det er grunn til å tro at heller ikke den første digitale læreren, eller andre stedlige lærere som har hatt gruppa i høst, har vært særlig godt kjent med elevene. Dette kan ha gitt utfordringer med å få til løpende vurdering. Vi kan ikke utelukke at elevene har fått tilbakemeldinger kontinuerlig gjennom skoleåret. Mange av elevene gir imidlertid uttrykk for ikke å ha fått tilbakemelding på hva de mestrer, og hva de må gjøre for å øke egen kompetanse, slik de oppgir å få i andre fag. Elevene sammenligner altså vurderinga i spansk, med vurderinga de får i andre fag, og vi får inntrykk av at måten vurdering og fremovermeldinger gis, er langt mer eksplisitt i de andre fagene, enn det har vært i den aktuelle spanskgruppa.

Vi finner det sannsynliggjort at rektor – for denne elevgruppa - ikke har fulgt opp at lærerne gir elevene tilbakemeldinger på hva de mestrer, og veiledning i hva de må gjøre for å øke sin kompetanse.

Rektor skal følge opp at lærerne involverer elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.

Elevene skal delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, egen kompetanse og egen faglig utvikling; dette er en del av underveisvurderingen. Elever som blir engasjert i vurderingsprosesser, blir bedre til å reflektere over egen læring. Det er et mål at elevene både skal forstå hva de skal lære, og hvordan de lærer. Ved å reflektere over egen og andres læring, kan elever etter hvert utvikle bevissthet rundt egen læringsprosess, som igjen bidrar til selvstendighet og mestringsfølelse.

Gjennom tilsynet kom det frem at elevene i den aktuelle spanskgruppa ikke har vært særlig involvert i vurderingen av eget arbeid. Ledelsen fremholdt at elevene hadde mulighet for å

være aktive i timene, men at ikke alle benyttet seg av muligheten. Å være aktiv i timene er ikke nødvendigvis synonymt med å være aktivt med i vurderingsprosesser. En viktig del av egenrevisningen er å la elevene vurdere *læringsprosessen* sin - hvor godt er han eller hun forberedt, planlegging og tidsbruk, valg av arbeidsmetoder og refleksjon rundt oppnådde mål, eller eventuelt mål som ikke ble nådd.

Elevene vi møtte var reflekterte rundt sin egen læringsprosess, og tydelig på at den digitale undervisningsformen de hadde hatt over lang tid, har vært utfordrende. Flere av elevene gir uttrykk for at de har sagt fra om at de ikke var fornøyd med opplæringa i spansk (arbeidsmetode, faglig nivå, gjennomtrekk av lærere), og ga uttrykk for at de ikke følte seg hørt av ledelsen. Noen få av elevene har skrevet inn i skjemaet som ble brukt under elevsamtalen på høsten at de ikke er fornøyd med opplæringa i spansk. Flere av elevene ønsket å ha nærhet til lærer og savnet varierte undervisningsformer. Flere sa faget var gøy på 8. trinn da de var mer aktive i spansktimene. Vi vil poengtere at ingen av elevene var misfornøyd med lærerne, men at det er formen på opplæringen og vurderingen de ikke var fornøyd med.

Egenrevisning kan også handle om å vurdere egen måloppnåelse sett opp mot vurderingskriterier. Elevene gir uttrykk for ikke å være kjent med vurderingskriteriene i faget, og har ikke vært med på å utarbeide slike. Vi har ikke mottatt vurderingskriterier for spanskfaget. På spørsmål om det utarbeides vurderingskriterier for prøver, svarer rektor at elevene skal vite hva de blir vurdert på og hvilken grad av måloppnåelse som skal til for de ulike karakterene.

Elevene virker i liten grad å ha vært aktivt med i vurderingen av eget læringsarbeid, og vi kan ikke se at rektor har fulgt opp at alle de ulike lærerne for denne spanskgruppa har involvert elevene i vurderingen av eget læringsarbeid.

Rektor må følge opp at lærerne gjennomfører halvårsvurderinger på riktig tidspunkt, og med et innhold som er i samsvar med forskriften.

Ifølge Utdanningsdirektoratet kan halvårsvurdering med karakter gis litt etter at halvårsvurderingen uten karakter er gjennomført. Den skal imidlertid ikke gis senere enn at det er direkte samsvar mellom vurderingen med og uten karakter¹.

Det kommer frem av innsendt årshjul at halvårsvurdering skal gis i uke 51. Videre fremgår det av årshjulet at terminkarakterer og årsevaluering skal gjennomføres i juni. Gjennom intervjuene kommer det frem at halvårsvurdering gis to ganger per år. Halvårsvurderingene gis muntlig eller skriftlig, alt etter hva lærerne selv foretrekker. Dato for vurderingene skal registreres i Visma, slik at det kan kontrolleres at vurdering er gitt.

Elevene har fått halvårsvurdering med karakter (skriftlig). Elevene gir uttrykk for at de ikke har fått vurdering uten karakter sammen med karakteren eller i forkant, men noen av dem gir uttrykk for å ha fått tilbakemelding på de to prøvene som har vært før terminkarakteren ble satt.

---

¹ [Individuell vurdering Udir-2-2020](#)

Kontaktlærerne gjennomfører elevsamtaler på høsten. Disse skal være gjennomført innen 30.11.2022, jf. skolens årshjul. Skolen har sendt inn referater fra kontaktmøter. De innsendte skjemaene/referatene fra kontaktmøter viser at samtalene dreier seg om elevenes arbeidsinnsats, arbeidsplan og frister, digitale plattformer og ferdigheter, orden og oppførsel, samt faglig ståsted og realistiske opplæringsmål. Det er også et punkt for eventuelt/annet. Det kommer frem av malen for referatene at elevene selv skal fylle ut sitt syn under hvert punkt, og at lærer skal/kan kommentere på hvert av punktene (som referat).

Det fremgår ikke av disse referatene om elevene har fått halvårsvurdering uten karakter i fag, under denne samtalen. Det *kan* de ha fått, men referatene viser i liten grad skolens vurdering av *faglig* ståsted og fremovermeldinger i fag. I noen referater er resultatet av nasjonale prøver lagt inn. Elevene gir uttrykk for at de ikke har fått skriftlig eller muntlig halvårsvurdering, uten karakter, i spansk, og forteller at de ikke fikk informasjon i elevsamtaler eller kontaktmøter for hvordan de lå an i faget. Under tilsynet fikk vi informasjon om at spansklærere ikke har gitt kontaktlærere informasjon om elevenes ståsted i spanskfaget i forkant av elevsamtalene, noe som styrker vår oppfatning av at halvårsvurdering uten karakter ikke er gitt.

Vi kan ikke utelukke at det har vært gitt vurdering uten karakter i spanskfaget på kontaktmøtene, selv om det ikke fremgår av referatene. Om det er tilfelle, vil det for spanskfaget, hvor terminkarakter er gitt 18. januar 2022, ikke være direkte sammenheng mellom vurdering uten karakter og vurdering med karakter, all den tid møtene er gjennomført i oktober og november, altså 2 – 3 måneder *før* vurdering med karakter.

Ledelsen ga uttrykk for at halvårsvurdering uten karakter primært ble gitt muntlig. Lærerne vi intervjuet sa den ble gitt skriftlig. Eksempelvis får vi opplyst av dagens lærer, som nå altså har begge spanskgruppene på 9. trinn, at hun har gitt elevene skriftlig halvårsvurdering i sin opprinnelige spanskklasse. Lærer som har hatt digital opplæring, sier halvårsvurdering uten karakter er gitt skriftlig. Vi har ikke mottatt dokumentasjon på dette.

Det kommer frem at rektor delvis følger opp at halvårsvurdering gis, gjennom kontroll av dato i Visma. Skolen har imidlertid ikke dokumentert at det har vært gitt halvårsvurdering uten karakter i spansk for den aktuelle elevgruppa, eksempelvis gjennom utskrift av dato for gjennomføring.

Vi finner det ikke sannsynliggjort at rektor har fulgt opp at lærerne har gjennomført halvårsvurderinger på riktig tidspunkt, og med et innhold som er i samsvar med forskriften.

3.3 Våre konklusjoner

Vi finner det sannsynliggjort at elevene som tidligere har hatt digital opplæring i spansk, og som også har hatt mange ulike lærere, ikke har fått vurdering i tråd med regelverket. Vi presiserer at denne konklusjonen *kun* gjelder for den aktuelle elevgruppa i spansk på 9. trinn, og ikke for skolens praksis som helhet.

4. Pålegg om retting

Vi har funnet at skolen ikke overholder regelverket på alle områder. Det er kommunen som er ansvarlig for at skolen blir drevet i samsvar med regelverket, jf. opplæringsloven § 13-10. Vi pålegger Bodø kommune å rette opp følgende forhold, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven § 30-4:

Opplæring i og formidling av kompetansemål

1. Kommunen må sørge for at skolen oppfyller kravene til opplæring i og formidling av kompetansemål, jf. opplæringsloven § 2-3 fjerde ledd jf. forskrift til opplæringsloven §§ 1-1 og 3-3 andre ledd. Kommunen må sørge for at rektor:
  - a. sikrer at opplæringen samlet dekker alle kompetansemålene
  - b. sikrer at lærerne oppfyller elevenes rett til å kjenne til kompetansemålene i faget, at de forstår hva de skal lære og hva som blir forventet av dem

Underveisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte

2. Kommunen må sørge for at skolen gir underveisvurdering som bidrar til at elevene når målene for opplæringen, jf. forskrift til opplæringsloven §§ 3-1 fjerde ledd og 3-2 første ledd, jf. § 3-10 første og andre ledd. Kommunen må sørge for at rektor:
  - a. følger opp at lærerne gir elevene tilbakemelding på hva de mestrer, og veileder elevene om hva de må gjøre for å øke sin kompetanse
  - b. følger opp at lærerne involverer elevene i vurderingen av eget læringsarbeid

Halvårsvurdering

3. Kommunen må sørge for at skolen gir halvårsvurdering til elevene, jf. forskrift til opplæringsloven § 3-12. Kommunen må sørge for at rektor:
  - a. følger opp at faglærerne fra og med 8. årstrinn gir elevene halvårsvurderingen uten karakter midt i opplæringsperioden og på slutten av opplæringsåret i fag som ikke blir avsluttet
  - b. følger opp at faglærerne i halvårsvurderingen gir elevene informasjon om elevenes kompetanse og veiledning om hvordan elevene kan øke kompetansen

Vi vil poengtere at påleggene gjelder den aktuelle spanskklassen som har vært grunnlag for tilsynet.

4.1 Frist for retting

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Frist for innsending er **1. september 2022**. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

5. Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til oss. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

14

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

6. Liste over dokumentasjon

I forbindelse med varsel om tilsyn ba vi om følgende dokumentasjon:

- Rutiner for undervisvurdering
- Rutiner for kartlegging
- Skjema/dokumenter til bruk før eller etter vurderingssituasjoner
- Undervisvurderinger som er gitt (siste halvårsvurdering) for elevgruppa på 9. trinn som har hatt digital undervisning
- Rutiner/mal for kontaktmøter/utviklingssamtaler/elevsamtaler/fagsamtaler
- Referater fra kontaktmøter/utviklingssamtaler/elevsamtaler/fagsamtaler
- Eventuelle arbeidsinstrukser for lærere
- Årshjul
- Timeplan for 9. trinn
- Oversikt over elevene i spanskgruppa på 9. trinn, som har hatt digital opplæring i spansk
- Oversikt over faglærerne i spansk på 9. trinn, inkludert eventuelle ufaglærte lærere og assistenter som har de to gruppene i spansk
- Eventuell annen dokumentasjon som dere anser som relevant

Vi har mottatt følgende:

- Rutiner for undervisvurdering og undervisvurdering som er gitt (siste halvårsvurdering) for elevgruppa på 9. trinn som har hatt digital undervisning
- Oversikt over faglærere i spansk på 9. trinn
- Årsplan spansk 9. klasse 2021/2022
- Årshjul
- Forberedelse og referat kontaktmøte 9. trinn høsten 2021 x 21
- Referat kontaktmøte elev 8. trinn 2020
- Vurdering spanskprøve 01.02.22
- Arbeidsrapport i spansk for perioden 09.11.22 – 24.02.22
- Klasseplan 9A
- Klasseplan 9B
- Klasseplan 9C
- Klasseplan 9D
- Klasseplan 9E

Mottatt under tilsynsbesøket på skolen:

- Excel ark med tilbakemeldinger fra prøve
- Karakterark over digital spansk klasse